

ΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΟΥΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΟΥΣ

ΤΗΣ Κ. Α. ΖΕΝΝΕΒΡΑΪ'Υ

Η Φλωρέτα

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. —

Η Φλωρέτα, μιά φτωχή και μικρούλα χωρική, όρφανή από μητέρα, ζή κοντά στον πατέρα της, τον όποιον έχει συντρίψει ή δυστυχία. Η μόνη χαρά της μικρούλας είναι νά πηγαίνει νά βόσκη τή γίδα τους και την αγελάδα τους στα χωράφια, όπου συναντάει ένα μικρό βοσκό, τόν Γιάννη, και παίζει μαζί του. Σιγά-σιγά μιά στενή φιλία ένώνει τά δυό παιδιά κι' ό Γιάννης πού είναι παιδί εύπόρων χωρικών, αρχίζει νά νοιώθη μεγάλο ένδιαφέρον για τή Φλωρέτα. Τήν πηγαίνει μάλιστα στό σπίτι του, τή γνωρίζει στην μητέρα του και τήν αδελφή του, ή όποιες συμπονοούν τή φτωχούλα όρφανή και τής μαθαίνουν διάφορες έργασίες, για νά μπορέ νά βοηθή τόν πατέρα της. Έτσι ή Φλωρέτα γίνεται μιά μικρούλα νοικοκυρά και σημειώνει καθημερινώς καινούργιες προόδους. Μιά μέρα, καθώς θρισκόταν στην έξοχή μαζί μέ τόν Γιάννη, θρισκει τόν γάμο σκυλάκι της κομήσης ντε Λάντ και τής τόν πηγαίνει στην έπαυλη της. Η καλή και ώραία κόμησσα τής δείχνει άμέσως μεγάλη συμπάθεια και αρχίζει νά τήν προστατεύη. Πηγαίνει και τήν βλέπει στό καλυδόνιό της, γνωρίζει τόν πατέρα της και τούς πληρώνει τά νοίκια πού καθυστερούν στό σπιτονοικοκύρη τους. Κι' από ήμέρα σέ ήμέρα, ή προστασία της κομήσης μεγαλώνει ως ότου τέλος προσλαμβάνει τόν πατέρα της Φλωρέτας άρχιδασοφύλακα στα κτήματά της. Η Φλωρέτα θά ήταν τώρα τριοευτυχισμένη, άν δέν τήν έφοδίζε ό γιός της κομήσης, ό κακός και ύπεροπτικός Ζάκ, κοντά στον όποιο ζούσε τώρα.

(Συνέχεια άπ' τόν προηγούμενο)

Μέ πόσο προσεχτικά κι' ανήσυχά βλέμματα κυττάζει ό χωρικός τήν ανατολή και τή δύση του ήλίου, φοβούμενος μήπως ή βροχή καταστρέψη τά στάχυα του ή μήπως ή ξηρασία ξεράνη τόν άμπέλι του.

Ένώ εργάζεται, ένώ σκάθει ή κλαδεύει, μέ τί λαχτάρα κυττάζει τόν σύννεφο πού έρχεται από μακριά.

Η άδιάκοπη αΐτη άνησυχία και άγωνία κάνουν σιωπηλό κι' ύπομονετικό τόν χωρικό και γι' αυτό ύποφέρει καρτερικά τίς θλίψεις και τίς ζημιές. Όποιο δυστύχημα κι' άν του συμβή, αρχίζει πάλι τή δουλειά του και βρέχει μέ τόν ιδρώτα του τόν χώμα του χωραφιού του, τόν όποιο τόσο τόν βασανίζει και τόν όποιο όμως ύπεραγαπά.

Ο Φραντι κι' ή Φλωρέτα δέν είχαν πειά καμμιά άνησυχία στό διάστημα τών τριών έτών, κατά τά όποια θρισκότουσαν στην ύπηρεσία της κομήσης. Ο Φραντι μάλιστα είχε κατορθώσει νά βάλη κατά μέρος ένα χρηματικό ποσόν, όχι μικρό γι' αυτόν, γιατί τα έξοδά του ήσαν πολύ λίγα και τού περίσσευαν κάθε μήνα αρκετά χρήματα από τόν μισθό του.

Μιά μέρα πήγε μέ τήν Φλωρέτα στην άγροικία κι' εκεί συνάντησε τόν πατέρα του Γιάννη, ό όποιος γύριζε από τή δουλειά του.

— Κύρ' Ντεμάρ, τού είπε, ήρθα νά σου ζητήσω μιά γνώμη.

— Μίλα έλεύθερα, Φραντι... Τί θέλεις;

— Μου είπαν, άπάντησε ό Φραντι, πώς ή γειτόνισά σου ή χήρα ή Μάρθα, πουλάει τόν σπιτί της μέ τ' άμπέλια και τά χωράφια της, γιατί αΐτη σκοπεύει νά πάη νά μείνη στην κόρη της πού κάθεται στό γειτονικό χωριό, δέκα ώρες μακριά από δώ... Πόσο λές νά τά πουλάη;

— Τί νά σου πώ, Φραντι μου;.. Δέν ξέρω... Δέν μου δόθηκε άφορμή ως τώρα νά τόν έξετάσω. Μά θαρρώ πώς όλα μαζί πρέπει νά αξίζουν ίσαμε δεκαπέντε χιλιάδες φράγκα...

— Κύρ' Ντεμάρ, κύτταξε, σέ παρακαλώ, νά μάθης και πές μου, γιατί σκοπεύω ν' αγοράσω αυτό τόν κτήμα... Έχω βάλει μερικά χρήματα κατά μέρος. Μπορώ νά δώσω άμέσως δώδεκα χιλιάδες φράγκα μετρητά και τά υπόλοιπα νά τά ξεφλήσω σ' ένα χρόνο... Η Φλωρέτα μου κι' έγώ θέλουμε τόσο νά γίνουμε γείτονές σας...

— Καλά, Φραντι μου, είπε ό Ντεμάρ. Θα φροντίσω σάν νά ήταν δική μου δουλειά... Τήν Κυριακή πού μάς έρχεται έλα από δώ για νά σου πώ τί άπάντησι θά μου δώση ή χήρα.

Ο Φραντι, όταν ξαναγύρισε στό σπίτι του, άνακοίνωσε

τό σχέδιό του στην Φλωρέτα.

Η μικρούλα άρχισε νά πηδάη άπ' τή χαρά της... Θα καθότανε κοντά στό σπιτί του Γιάννη!... Τί ευτυχία!... Θα θρισκότουσαν πάντα μαζί...

Η Φλωρέτα ήταν βέβαια εύχαριστημένη από τόν σπιτί πού τούς είχε παραχωρήσει ή κόμησσα, αλλά θά ήταν άσυγκρίτως πιό ευτυχισμένη νά έχη δικό της σπιτί κοντά στό σπιτί του παιδικού της φίλου και της καλής του οικογενείας πού τόσο τήν είχε αγαπήσει.

Τήν επόμενη Κυριακή, ό Φραντι μέτρησε τήν μικρή του περιουσία για νά δή άν θά τού έφτανε. Είχε δεκατριήμισι χιλιάδες φράγκα. Ξεκίνησε λοιπόν αύγή-αύγή για τόν σπιτί τών Ντεμάρ, για νά προφτάση νά κάνη τόν γύρο τού δάσους, όπως συνήθιζε κάθε πρωί.

Ο Ντεμάρ τόν περίμενε.

— Έλα μαζί μου, Φραντι, τού είπε. Η χήρα πουλύει τόν σπιτί και τά χωράφια της δεκαπέντε χιλιάδες φράγκα και τά έξοδα του συμβολαίου εις βάρος της. Είδα κι' έπαθα ως ότου νά τήν καταφέρω, γιατί τά έξοδα του συμβολαίου δέν είναι παίξε-γέλασε... Είναι κοντά όχτακόσια φράγκα... Τόν σπιτί και τά χωράφια, τώρα πού τά είδα καλά, μου φαίνεται πως αξίζουν και δεκαοχτώ χιλιάδες φράγκα. Έχει κι' ένα λειβάδι κι' ένα περιβόλι μέ όπωροφόρα δέντρα...

Ο Φραντι άκολούθησε τόν φίλο του, ένώ ή καρδιά του χτυπούσε δυνατά από τή συγκίνησή του. Ήταν άλήθεια λοιπόν ότι επρόκειτο ν' άποκτήση κι' αυτός σπιτί και χωράφια;

Δέν τόν πίστευε κι' ό ίδιος... Φοβότανε μάλιστα μήπως ή χήρα φέρη δυσκολίες τώρα πού είχε βρεθή τόσο πρόθυμος άγοραστής...

Σέ λίγο έφτασαν στό σπιτί της χήρας, ή όποία τούς περίμενε.

— Κυρά Μάρθα, είπε ό Ντεμάρ, νά ό φίλος μου ό Φραντι, πού θέλει ν' αγοράση τόν σπιτί σου και τά χωράφια σου.

— Πέρασε, κύρ' Φραντι, είπε ή χήρα, μά κύτταξε νά μήν τά χαλάσουμε, γιατί ό γείτονάς μου από δώ ζητάει νά μου τά πάρη όλα για ένα κομμάτι ψωμί.

— Τά πολλά λόγια είναι φτώχεια, κυρά Μάρθα, είπε ό Ντεμάρ. Μείναμε σύμφωνοι νά πουλήσης τόν Φραντι για δεκαπέντε χιλιάδες φράγκα τόν σπιτί και τά χωράφια... Μέ αυτά τά λεφτά στη τσέπη σου θά πās νά ζήσης κοντά στην κόρη σου όπως θέλεις. Ο φίλος μου ό Φραντι θά σου μετρήση άμέσως δώδεκα χιλιάδες φράγκα και τίς άλλες έπει' από ένα χρόνο.

Τέλος, μετά πολλές συζητήσεις, έκλεισαν τή συμφωνία κι' άποφάσισαν νά πάνε τήν άλλη μέρα στον συμβολαιογράφο νά ύπογράψουν τόν συμβόλαιο. Αφού έδωσαν τόν λόγο τους μπροστά σέ δυό χωρικούς πού τούς κάλεσαν για μάρτυρες, ό Φραντι έφυγε, αφού προηγουμένως έσφίξε μ' έγκαρδιότητα τόν χέρι του φίλου του Ντεμάρ. Ένοιωθε τώρα περηφάνεια γιατί είχε γίνει κι' αυτός ιδιοκτήτης. Εκτός αυτού, τόν μικρό εκείνο χτήμα θά χρησίμευε για πρϊκα στην Φλωρέτα όταν μεγάλωνε...

Διηγήθηκε στην κόρη του τόν αΐσιο τέλος της ύποθέσεως και όλη εκείνη τήν ήμέρα πατέρας και κόρη μιλούσαν κι' έκαναν σχέδια για τόν σπιτάκι «τους» και τά χωράφια «τους».

Τήν άλλη μέρα, ή Φλωρέτα πήγε εκ μέρους του πατέρα της και ζήτησε από τήν κόμησσα ντε Λάντ τήν άδεια νά πάη νά ύπογράψη τόν συμβόλαιο στη γειτονική κωμόπολι, όπου θρισκόταν τόν συμβολαιογραφείο.

— Δέν θέλουμε, κυρία κόμησσα, τής είπε, ν' αγοράσουμε τίποτε χωρίς νά τόν ξέρετε, γιατί σεις μάς βγάλατε από τή φτώχεια.

— Είμαι πολύ εύχαριστημένη από τήν εργασία τόσο του πατέρα σου, όσο και τή δική σου, άπάντησε ή κόμησσα. Κι' έγώ κέρδισα πολύ γιατί σας πήρα στην ύπηρεσία μου.

Κι' ένα γλυκό χαμόγελο φώτισε τόν ώραίο πρόσωπό της.

— Κι' όμως δέν ξέρατε ακόμα άν είμαστε καλοί ή κα-

κοί τότε πού μᾶς γλυτώσατε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ κακοῦ Γκορῶ, τοῦ σπιτονοικοκύρη μας καὶ μᾶς ἐπήρατε ἐδῶ... Γι' αὐτὸ ὄση χαρὰ κι' ἂν ἔχουμε πού ἀποκτήσαμε κι' ἐμεῖς ἕνα σπιτάκι καὶ χωράφια, θὰ μείνουμε στὴν ὑπηρεσία σας ὅσο καιρὸ θέλετε...

— Εἶσαι πολὺ καλὸ κορίτσι, Φλωρέτα... Καὶ θάθελα πολὺ νάχουν ὅλοι τὴν καρδιά σου καὶ τὴν κρίσι σου.

Καὶ ἡ κόμησσα ντὲ Λάντ ἀναστέναξε. Ποῖόν τάχα νὰ συλλογιζόταν; Ἡ Φλωρέτα λίγο ἔλειψε νὰ πῆ: «Θὰ γίνῃ κι' αὐτὸς καλὸς ὅπως εἶστε σεῖς, κυρία κόμησσα, ὅταν μεγαλώσω...

Ἄλλὰ κρατήθηκε, γιατί ἂν ἡ κόμησσα ντὲ Λάντ εἶχε συλλογιστῆ τὸ γυιό της τὸν Ζάκ, ἡ Φλωρέτα δὲν θέλησε νὰ δείξῃ ὅτι εἶχε μαντέψει τὴ σκέψι της...

Ὁ Φραντὶ ξαναγύρισε ἀπὸ τὴν κωμόπολι ἰδιοκτητή της. Ὁλη τὴν ἡμέρα περπατοῦσε μὲ καμάρι. Ἄλλὰ ἦταν καλὸς ἄνθρωπος καὶ δὲν τὸ εἶχε πάρει ἀπάνω του. Ἡ Φλωρέτα ἐπιθυμοῦσε πολὺ νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ σπιτάκι τους καὶ τὰ χωράφια πού ἦσαν γύρω. Καὶ ἡ κόμησσα ντὲ Λάντ θέλησε νὰ δῆ τὸ κτῆμα τοῦ ἀγροφύλακός της. Ἦταν δυνατόν νὰ καταδεχτῆ νὰ πάῃ σ' ἕνα τόσο φτωχικὸ σπιτάκι αὐτὴ ἡ ὁποία κατοικοῦσε σ' ἕνα τόσο λαμπρὸ μέγαρο; Καὶ ὁμως ἔτσι ἦταν...

Διέταξε νὰ ἐτοιμάσουν τὸ ἀμάξι της καὶ εἶπε στὸν Φραντὶ καὶ στὴ Φλωρέτα ν' ἀνέβουν ἐπάνω...

— Θὰ περάσουμε καὶ ἀπὸ τὴν ἀγροικία τῶν Ντεμάρ, εἶπε ἡ κόμησσα. Οἱ Ντεμάρ εἶνε φίλοι σας καὶ πολὺ καλοὶ ἄνθρωποι, ὅπως λένε.

Φαντασθῆτε τὴν ἐκπληξί τοῦ Ντεμάρ, τῆς γυναίκας του καὶ τῶν παιδιῶν του ὅταν εἶδαν τὰ δύο μεγαλοπρεπῆ καστανόχρυσά ἀλογα νὰ μπαίνουν μέσα στὴν αὐλή τους, σέρνοντας πίσω τους τὸ πολυτελὲς ἀμάξι, καὶ εἶδαν τὴν κόμησσα ντὲ Λάντ, ἡ ὁποία ἦταν τόσο ὠραία καὶ μὲ τόση καλαισθησία ντυμένη...

Ἀπὸ τὴν ἐκπληξί τους δὲν ἤξεραν τί νὰ ποῦν.

— Ἡ κυρία κόμησσα ἤθελε νὰ σᾶς γνωρίσῃ, κυρὰ Ντεμάρ, εἶπε ἡ Φλωρέτα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ἡ κόμησσα ντὲ Λάντ. Ξέρω ὅτι δείξατε μεγάλη ἀγάπη σ' αὐτὴ τὴν μικρούλα πού κι' αὐτὴ σᾶς ἀγαπᾷ πολὺ.

Ἡ κυρὰ Ντεμάρ, συνεργομένη ἀπὸ τὴν ἐκπληξί της, ὠδήγησά μέσα στὴν ἔπαυλι τὴν κόμησσα ἡ ὁποία ἔμεινε ἐκστατικὴ βλέποντας τὴν καθαριότητα καὶ τὴν τάξι πού ἐπικρατοῦσε παντοῦ. Ὅλα ἔλαμπαν κι' ἀστραφταν, τὰ ντουλάπια, ἡ κλειδωνιές, τὰ ἐπιπλα.

— Ἐχετε, βλέπω, καὶ ὠραία φαγεντιανὰ πιάτα, κυρὰ Ντεμάρ, εἶπε ἡ κόμησσα. Αὐτὸ, παραδείγματος χάριν, ἔχει μεγάλη ἀξία...

Καὶ παίρνοντας ἕνα πιάτο στὰ χέρια της, τὸ κύτταξε μὲ μεγάλη προσοχή.

— Δὲν τολμάω νὰ παρακαλέσω τὴν κυρία κόμησσα νὰ τὸ πάρῃ, εἶπε ὁ Ντεμάρ. Τόσο ἀσημαντὸ πρᾶγμα...

— Δὲν μπορῶ νὰ τὸ δεχτῶ, γιατί αὐτὸ ἀξίζει περισσότερα ἀπὸ πεντακόσια φράγκα...

— Γιὰ μᾶς δὲν ἀξίζει ἄλλο τίποτε παρὰ μόνο πού συνηθίσαμε νὰ τὸ βλέπουμε ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ σανίδι... Δὲν εἶχαμε σκοπὸ νὰ τὸ πουλήσουμε, μὰ σᾶς τὸ προσφέρουμε... Στ' ἀρχοντικὸ σας θὰ εἶνε καλύτερα ἀπὸ δῶ.

— Ὅχι, δὲν θὰ τὸ δεχτῶ ποτὲ τόσο μεγάλο δῶρο, εἶπε ἡ κόμησσα ντὲ Λάντ.

— Γιὰτὶ δὲν καταδέχεστε νὰ πάρετε τίποτε ἀπὸ μᾶς; εἶπε ἡ κυρὰ Ντεμάρ. Ὡστόσο, σᾶς τὸ δίνουμε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά.

Καὶ ἡ ἀγαθὴ γυναῖκα μὲ τόση εὐκρίνεια καὶ φιλοφροσύνη

πρόσφερε τὸ πιάτο στὴν κόμησσα ντὲ Λάντ, ὥστε αὐτὴ τὸ πήρε μὲ τὸ ἕνα της χέρι κι' ἔδωσε τὸ ἄλλο σ' αὐτὴν πού τῆς τὸ πρόσφερε.

— Ἄς εἶνε, τὸ δέχομαι, εἶπε, καὶ σᾶς εὐχαριστῶ... Τὸ πιάτο αὐτὸ μοῦ ἀρέσει πολὺ. Σᾶς παρακαλῶ νάρθῃτε νὰ μὲ δῆτε μιὰ μέρα στὴν ἔπαυλι.

Τόση δὲ εὐγένεια ἔδειξε ἡ καταδεχτικὴ ἐκείνη ἀρχόντισσα, ὥστε ἔκανε τὴν καλὴ ἐκείνη οἰκογένεια νὰ τὴν ἀγαπήσῃ.

Ἐπισκέφτηκαν κατόπιν τὸ σπιτάκι τοῦ Φραντὶ πού εἶχε τέσσερα δωμάτια ἀρκετὰ μεγάλα καὶ σταῦλο. Εἶχε ἀκόμα κι' ἕνα περιβολάκι μὲ διάφορα δέντρα, κι' ἕνα ἐκτεταμένο λειβάδι.

Ὁ Φραντὶ ἐνοιώθη μεγάλη χαρὰ καθὼς περπατοῦσε στὸ ἔδαφος ἐκεῖνο πού ἦταν δικό του.

Ἡ κόμησσα, ὁ πατέρας κ' ἡ κόρη, ἀφοῦ ἀποχαιρέτησαν τοὺς Ντεμάρ, ἀνέβηκαν κατόπιν στὸ ἀμάξι καὶ τ' ἄλογα ξεκίνησαν καλπάζοντας πρὸς τὴν βίλλα.

Τὴν ἐπόμενη Κυριακὴ, ὁ Ντεμάρ κ' ἡ γυναῖκα του ἐπῆγαν νὰ εὐχαριστήσουν τὴν κόμησσα ντὲ Λάντ γιὰ τὴν τιμὴ πού τοὺς ἔκανε μὲ τὴν ἐπίσκεψί της.

Ἡ κόμησσα τοὺς ὑποδέχτηκε μὲ μεγάλη φιλοφροσύνη καὶ τοὺς ἔδειξε ὀλόκληρο τὸ μέγαρό της. Οἱ Ντεμάρ ἦσαν ἄνθρωποι σοβαροὶ καὶ μετρημένοι καὶ δὲν τὰ ἔχασαν ὅταν εἶδαν τόση μεγαλοπρέπεια καὶ πολυτέλεια. Σὲ μιὰ ὠραία θέσι, εἶδαν καὶ τὸ φαγεντιανὸ τους πιάτο, κοντὰ σὲ ἄλλα πολυτίμα πιάτα διαφόρων χρωμάτων καὶ σχημάτων.

Ὁ Ντεμάρ κ' ἡ γυναῖκα του πῆγαν κατόπιν στὸ σπίτι τοῦ Φραντὶ γιὰ νὰ περάσουν ἐκεῖ τὴν ἡμέρα τους καὶ τὸ βράδυ ξαναγύρισαν κατευχαριστημένοι στὴν ἀγροικία τους.

Τὸν χειμῶνα, ὅπως πάντα, ἡ κόμησσα ντὲ Λάντ ἔφυγε γιὰ τὸ Παρίσι. Προηγουμένως ἄφησε μερικὰ βιβλία στὴν Φλωρέτα γιὰ νὰ διαβάσῃ ὅταν ἦταν κακοκαιρία ἢ ὅταν τῆς ἔμεινε καιρὸς ἀπὸ τὶς δουλειές της. Ἡ νέα κόρη ἀγαποῦσε πάντοτε τὰ χρήσιμα πράγματα, κι' ἐπειδὴ ἤξερε ὅτι ἔπρεπε προπάντων νὰ μορφωθῆ, διάβαζε κατὰ προτίμησιν τὰ βιβλία ἐκεῖνα πού θὰ τῆς μεγάλωναν τὶς γνώσεις της. Συγχρόνως εὑρίσκει καιρὸ νὰ ράβῃ καὶ νὰ πλένῃ.

Ἀφότου ὁ πατέρας κ' ἡ κόρη ἀπόχτησαν κάποια ἀνεσι, ἡ Φλωρέτα, πού θυμόταν πάντα πόσο φτωχὴ ἦταν ἄλλοτε, ἄρχισε νὰ φροντίζει γιὰ τοὺς ἄλλους φτωχοὺς. Μὲ τὴν ἀδεια τοῦ πατέρα της ἐξοικονομοῦσε κάθε μῆνα τριάντα - σαράντα φράγκα κι' ἀγόραζε μαλλιά γιὰ νὰ πλέκῃ κάλτσες ἢ σάλια γιὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ τῶν φτωχῶν γειτόνων πού ἦσαν μισόγυμνα. Ἀνατρίχιαζε ὁσάκις τὰβλεπε μὲ τὰ χιόνια νὰ γυρίζουν στοὺς δρόμους ζυπόλητα, μὲ σκισμένα ροῦχα καὶ ξέσκεπο κεφάλι. Γι' αὐτὸ δούλευε μ' ὅλη της τὴν καρδιά, συχνά μάλιστα καὶ τὴ νύχτα, γιὰ νὰ μὴν παραμελῆ τὶς δουλειές της ἡμέρας. Ἡ φιλοφροσύνη τὴν εὐχαριστοῦσε περισσότερο ἀπὸ κάθε πρᾶγμα καὶ γέμιζε χαρὰ τὴν καρδιά της.

Καταλαβαίνετε λοιπὸν τώρα μὲ πόση προθυμία ξεκίνησε μιὰ μέρα νὰ ἐπισκεφθῆ μιὰ πολὺ φτωχὴ οἰκογένεια, τοὺς Καμάρ. Ἡ οἰκογένεια αὐτὴ ἦταν ὀχτῶ άτομα, δύο οἱ γονεῖς κι' ἔξη τὰ παιδιὰ κι' ὅλοι περίμεναν νὰ ζήσουν ἀπὸ τὸ μεροκάματο τοῦ πατέρα. Μὰ γιὰ τὴν κακὴ του τύχη, ὁ Καμάρ εἶχε κρουλογῆσει καὶ βρισκόταν στὸ κρεβάτι. Ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα του, ὅσο κι' ἂν ξενοδούλευε, δὲν κατόρθωνε νὰ κερδίξῃ ἀρκετὰ γιὰ νὰ θρέψῃ τὰ ἔξη παιδιὰ της.

Ἡ Φλωρέτα εἶχε βάλει στὸ καλάθι της ἕνα κουνέλι πού τὸ εἶχε ἀναθρέψει ἡ ἴδια, ἕνα μεγάλο ψωμί δύο ὀκάδων, ἕξη ζευγάρια κάλτσες, ἕξη ζευγάρια παπουτσάκια καὶ τρία καπελλάκια, γιὰ-

Καὶ ἡ κόμησσα, παίρνοντας ἕνα πιάτο στὰ χέρια της, τὸ κύτταξε μὲ μεγάλη προσοχή...

τι τὰ τρία ἀπὸ τὰ παιδιά ἦσαν ἀγόρια, καὶ μπήκε στὸ φτωχόσπιτο τοῦ Καμάρ.

Ἡ μητέρα δὲν ἦταν ἐκεῖ, οὔτε ἡ μεγαλύτερη κόρη της. Ὁ πατέρας καθόταν σὲ μιὰ καρέκλα, τυλιγμένος σ' ἕνα ἐλλεινὸ κουρέλλι γιὰ κουβέρτα, καὶ τέσσερα ἀπὸ τὰ παιδιά σερνόντουσαν χάμω στὸ πάτωμα, ἐνῶ τὸ πέμπτο ἦταν στὸ κρεβάτι φασκιωμένο σὲ μιὰ τρύπια κουβέρτα.

— Εἶσαι ἄρρωστος, κύρ Καμάρ; ρώτησε ἡ Φλωρέτα.

— Ναί, κοπέλλα μου. Σκοτώνομαι ἀπὸ τὸ πρωτὶ ὡς τὸ βράδυ στὴ δουλειά γιὰ θρέψω τὰ παιδιά μου κι' ὅμως δὲν τὸ κατορθώνω. Τώρα ὅμως πού μ' ἔρριξε ἡ ἄρρωστεια κάτω, σταύρωσα κι' ἐγὼ τὰ χέρια μου...

— Μὴν ἀπελπίζεσαι ἔτσι, κύρ Καμάρ, θὰ γίνης πάλι καλά. Τὰ μικρά σου θὰ μεγαλώσουν, θὰ δουλεύουν κι' αὐτὰ καὶ θὰ σὲ βοηθᾶνε στὴ δουλειά σου...

— ὦ! ὡς τότε ἐγὼ θᾶμαι πεθαμένος! ἔκανε μ' ἀπογοήτευσι ὁ ἄρρωστος. Δὲν μπορῶ νὰ δουλεύω συνέχεια χωρὶς νὰ ξεκουράζωμαι... Ὡς καὶ τὰ ζωντανὰ ἀκόμα ἀποστάνουν καὶ θέλουν νὰ ξεποστᾶσουν...

— Μὰ ἡ μεγάλη σου κόρη ἄρχισε κιόλας νὰ σὲ βοηθᾷ... Μήπως κι' ἐγὼ δὲν βοηθᾶω τώρα τὸν πατέρα μου; Τὸ ἴδιο θὰ κάνη κ' ἡ κόρη σου ἄμα μεγαλώσῃ λί.ο... Νὰ, κύρ Καμάρ, σοῦ ἔφερα ἕνα κουνέλι... Δὲν εἶνε ὡμορφο, ἔ;

Καὶ ἡ Φλωρέτα ἔβαλε χαμογελῶντας τὸ κουνέλι στὰ γόνατα τοῦ ἀσθενοῦς χωρικοῦ.

— Θέλω νὰ τὸ φᾶς μετὰ τὰ παιδάκια σου, ἐπρόσθεσε.

Ἐπειτα ἔβαλε ἐπάνω στὸ τραπέζι τὸ ψωμί, τὶς κάλτσες καὶ τὰ καπελλάκια.

— Θὰ πλύνω λιγάκι τὰ καυμένα τὰ παιδιά, εἶπε, ἀφοῦ δὲν εἶνε ἐδῶ ἡ μητέρα τους, καὶ θὰ δοκιμάσω καὶ τὰ παπουτσάκια στὰ ποδαράκια τους... Ἄφησέ με νὰ ταχτοποιήσω λίγο τὴν κάμαρή σας, κύρ Καμάρ...

Καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ ἀπάντησι, ἔπλυνε τὰ πρόσωπα, τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν καὶ δοκίμασε τὰ παπουτσάκια. Ἐπειτα σκούπισε τὸ δωμάτιο.

Ὅταν τελείωσε τὴ δουλειά της, τὸ καλυθόσπιτο δὲν ἦταν πειὰ τὸ ἴδιο. Ὅλα τὰ παιδιά ἦσαν καθαρὰ, ὡμορφα καὶ χαμογελοῦσαν. Εἶχε δώσει ἕνα κομμάτι ψωμί στὸ καθένα καὶ τὸ ἔτρωγαν μετὰ μεγάλη ὄρεξι.

Γι' αὐτὸ ὅταν θέλησε νὰ φύγῃ, τὰ παιδιά δὲν τὴν ἄφηναν καὶ τὴν τραβοῦσαν ἀπὸ τὴ φύστα.

— Μείνε ἐδῶ! Μείνε ἐδῶ! τῆς φώναζαν.

Κι' ὁ Καμάρ εἶχε συγκινηθῆ βλέποντας ἕνα κορίτσι τόσο μικρὸ νὰ φέρνεται σὰν γυναίκα μετὰ μεγάλη πονετικὴ καρδιά.

Ἡ Φλωρέτα, ξαναγυρίζοντας στὸ σπῆτι της, σκεφτόταν: «Γι' αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι θέλουν νὰ εἶνε πλούσιοι: γιὰ νὰ μποροῦν νὰ δίνουν στοὺς φτωχοὺς καὶ νὰ γίνονται ἔτσι εὐτυχισμένοι...»

ΙΓ'

ΠΙΚΡΟΣ ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ

Ἐν' ἀπόγευμα τοῦ Φεβρουαρίου, κατὰ τὶς πέντε ἡ ὥρα φυσοῦσε δυνατὸς ἄνεμος. Τὰ παραθυρόφυλλα ἔτριζαν καὶ τὰ ψηλὰ δέντρα λύγιζαν καὶ στέναζαν κάτω ἀπὸ τὶς ἀγριές πνοές του.

Ἡ Φλωρέτα βρισκόταν στὸ σπῆτι της, μόνη, γιατί ὁ Φραντὶ δὲν εἶχε ξαναγυρίσει ἀκόμα. Ἐξαφνα κάποιος χτύπησε τὴν πόρτα καὶ ἡ Φλωρέτα ἀκούσε τὴ φωνὴ τοῦ Γιάννη:

— Ἄνοιξε... Ἐγὼ εἶμαι, Φλωρέτα...

Ἡ νέα ἔτρεξε ἀμέσως κι' ἄνοιξε καὶ μπήκε μέσα ὁ φίλος της.

Θεέ μου! Πόσο γλωμὸς ἦταν...

Ἀπὸ τὸ κρῦο τάχα ἦταν ἔτσι ἢ ἀπὸ τίποτε ἄλλο;

ὦ! ὄχι... κάτι ἄλλο εἶχε ὁ Γιάννης γιατί τὰ μάτια του ἔδειχναν τόση λύπη, ὥστε ἡ Φλωρέτα ἔνοιωσε τὴν καρδιά της νὰ σφίγγεται.

— Πές μου τί τρέχει, γιατί μ' ἀνησυχεῖς...

— Θὰ φύγω, Φλωρέτα!...

— Θὰ φύγῃς! φώναξε ἡ κοπέλλα. Καὶ ποῦ θὰ πᾶς; Μήπως οἱ γονεῖς σου πούλησαν τὸ χτήμα σας;

— Ὁχι, οἱ γονεῖς μου θὰ μείνουν ἐδῶ... Ἐγὼ μονάχα θὰ πάω στὸ χτήμα τοῦ θεοῦ μου...

— Πῶς; Πῶς; ἔκανε ἡ Φλωρέτα, προσπαθῶντας νὰ μαντέψῃ ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ Γιάννη ὅ,τι δὲν εἶχε ἐκφράσει ἀ-

κόμα τὸ στόμα του...

— Νὰ, τὸν μεγάλο μου ἀδελφὸ πού ἔμενε ὡς τώρα στὸ χτήμα τοῦ θεοῦ μου τὸν παίρνουνε στρατιώτη... Ὁ θεὸς μου λοιπὸν ἔγραψε στὸν πατέρα μου πὼς θέλει νὰ μὲ πάρῃ στὴ θέσι του καὶ πὼς θὰ στείλῃ τὸν ξάδελφό μου πού εἶνε δεκαεφτά χρονῶν στὸ χτήμα μας γιὰ νὰ βοηθᾷ τὸν πατέρα μου, πὼς θὰ μᾶς ὠφελήσῃ καὶ τοὺς δυὸ ἢ ἀλλαγῇ αὐτὴ, γιατί ἐγὼ θὰ μάθω πὼς καλλιεργοῦν τὰ χωράφια πού ἔχουν διαφορετικὸ χῶμα κι' ὁ ξάδελφός μου ἀμπελοφυτῶν, πὼς εἶνε καλὸ νὰ ξενητεύονται οἱ νέοι καὶ πὼς θὰ γυρίσω ἔπειτ' ἀπὸ ἕνα χρόνο. Ἄμα τ' ἄκουσα αὐτὰ, μοῦ φάνηκε πὼς μοῦ ἔδωσαν ἕνα χτύπημα κατακέφαλα. Παρακάλεσα τὸν πατέρα μου νὰ μ' ἀφήσῃ ἐδῶ, μὰ αὐτὸς δὲν θέλησε ν' ἀκούσῃ τίποτε. Ὁ θεὸς μου εἶν' ἔξη χρόνια μεγαλύτερός του κι' ὁ πατέρας μου ἀπὸ μικρὸς ἀκούγε ὅ,τι τοῦ ἔλεγε καὶ τὸν εἶχε σὰν πατέρα του. «Μὴν κάνεις σὰν κοριτσάκι πού δὲν μπορεῖ νὰ ξεκολλήσῃ ἀπὸ τὴ φύστα τῆς μάνας του» μοῦ εἶπε ὁ πατέρας μου. «Εἶσαι δεκάξη χρονῶν καὶ θὰ γίνης γεωργὸς σὰν ἐμένα. Σοῦ λέω νὰ πᾶς στὸ χτήμα τοῦ θεοῦ σου... Ὅλοι τοὺς ἐκεῖ πέρα εἶνε καλοὶ καὶ ἄξιοι καὶ θὰ σοῦ δίνουν τὸ καλὸ παράδειγμα... Ὁ ἀδελφός μου εἶνε ὁ μεγαλύτερος κτηματίας ὅλης τῆς ἐπαρχίας... Στὰ χτήματά του ἔχει καὶ μηχανές. Κύττα νὰ τὰ μελετήσῃς ὅλ' αὐτὰ καὶ, ἄμα γυρίσῃς μετὰ τὸ καλὸ σ' ἕνα χρόνο, νὰ καλυτερέψῃς καὶ τὰ δικά μας κτήματα...» Μὰ, πατέρα... τοῦ ἀντέτεινα. «Ἄ! ὡς ἐδῶ καὶ μὴ παρέκει, Γιάννη...» μοῦ ξανάπε. «Λίγα λόγια... Ὁ θεὸς σου θάρθῃ νὰ σὲ πάρῃ σὲ δέκα μέρες... Τελείωσε...» Ὅταν ὁ πατέρας μου πῆ: «Τελείωσε!», ὅλοι στὸ σπῆτι δὲν βγάζουμε πειὰ μιλιὰ... Γι' αὐτὸ, Φλωρέτα, θὰ φύγω... Μὰ νᾶξερές πόσο λυπᾶμαι γι' αὐτὸ...

Ἡ Φλωρέτα δὲν εἶπε λέξι.

Εἶχε καθῆσει σὲ μιὰ καρέκλα καὶ χαμήλωνε τὰ μάτια της γιὰ νὰ μὴ δῇ ὁ Γιάννης σ' αὐτὰ τὴ λύπη της. Ἄλλ' ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ βλέφαρά της, ἔτρεχαν τὰ δάκρυά της, στὴν ἀρχὴ σὰν σταγόνες βροχῆς κι' ἔπειτα σὰν μικρὸ ποταμάκι πού κυλοῦσε στὰ μάγουλά της κι' ἔπεφτε ἀπάνω στὰ γόνατά της.

Ὁ Γιάννης κάθησε κι' αὐτὸς, πῆρε τὰ χέρια τῆς Φλωρέτας καὶ σκέπασε μ' αὐτὰ τὸ πρόσωπό του. Ἡ Φλωρέτα τὰ ἔνοιωσε νὰ βρέχωνται ἀπὸ τὰ δάκρυα πού κι' ὁ Γιάννης δὲν μπορούσε πειὰ νὰ τὰ συγκρατήσῃ.

Ἡ νέα βλέποντας τόσο λυπημένο τὸν φίλο της, θέλησε νὰ τὸν παρηγορήσῃ.

— Ἐνας χρόνος περνᾷ γρήγορα, Γιάννη μου... τοῦ ἔλεγε. Τώρα πού ξέρω καὶ γράφω, θὰ σοῦ στέλνω γράμματα κάθε Κυριακή...

— Θὰ με ξεχάσῃς, Φλωρέτα, κι' οὔτε τ'

ὄνομά μου δὲν θὰ θυμᾶσαι πειὰ...

— ὦ! τί κακὸς πού εἶσαι, Γιάννη! Ὅταν θὰ ξανάρθῃς, θὰ εἶσαι γιὰ μένα ὅμοιος κι' ἀπαράλλακτος ὅπως εἶσαι τώρα... Μὴ στενοχωρεῖς τὸν πατέρα σου δείχνοντας πὼς ξε- θέλεις νὰ πᾶς καὶ μὴ λές πὼς θὰ σὲ ξεχάσω... Γιατί αὐτὸ θὰ πῆ πὼς δὲν με ξέρεις τέσσερα χρόνια τώρα πού ζῶμε μαζὺ κι' ἔχουμε σ' ὅλα τὴν ἴδια γνώμη...

Κ' ἡ Φλωρέτα ἔβγαλε τὸ μαντήλι της, σκούπισε τὰ μάτια της καὶ τὰ μάτια τοῦ φίλου της, ὅσο δὲ κι' ἂν λυπόταν δὲν ἤθελε μετὰ κανένα τρόπο νὰ διπλασιάσῃ τὴν λύπη τοῦ Γιάννη, φανερώνοντας σ' αὐτὸν τὴ δική της.

Ὁ Φραντὶ ξαναγύρισε στὸ σπῆτι τοῦ κι' ὅταν ἔμαθε τί συμβαίνει, εἶπε πὼς ὁ κύρ Ντεμάρ εἶχε δίκην. «Τὸ μικρὸ αὐτὸ ταξιδάκι, ἐπρόσθεσε σὲ λίγο, θὰ διασκεδάσῃ τὸν Γιάννη κ' ἡ λύπη τοῦ ἀποχωρισμοῦ θὰ περᾷ γρήγορα. Καὶ γιὰ νὰ τὸν παρηγορήσῃ, ἔξακολούθησε:

— Θὰ εἶσαι σωστὸ παλληκάρι ὅταν θὰ ξαναγυρίσῃς καὶ ἐγὼ μᾶς πῆς ἂν ἐκεῖ πού εἶνε τὸ χτήμα τοῦ θεοῦ σου ἔχη τὸ ποτότερο κυνήγι ἀπὸ δῶ... Ἐκεῖ εἶν' ὡραία χωράφια καὶ μεγάλα δάση. Μιὰ φορὰ πέρασα ἀπὸ τὰ μέρη αὐτὰ...

Ἐχει κάτι φτέρες ψηλές ὡς τὸ μπόι μου γεμάτες λαγούς...

Ἐχει δέντρα θεώρατα καὶ μεγάλα ποταμάκια. Εἶνε ὡμορφος τόπος... Θὰ δῆς, Γιάννη... Τί ὡμορφα, ἀλήθεια, πού εἶνε τὰ ταξίδια, ὅταν εἶνε κανένας νέος σὰν ἐμένα...

Ἀλλὰ τὸ μόνο ταξίδι πού ἀγαποῦσε ὁ Γιάννης ἦταν ἐκεῖνο πού ἔκανε ἀπὸ τὴν ἀγροικία τοὺς ὡς τὸ σπῆτι τῆς Φλωρέτας. Γι' αὐτὸ ἀποχαιρέτησε μετὰ λύπη τὴν Φλωρέτα, συλλογιζόμενος ὅτι δὲν θ' ἀργοῦσε νάρθῃ καὶ ἡ στιγμή τοῦ χωρισμοῦ πού θὰ βαστοῦσε ὀλόκληρο τὸ χρόνο.

(Ἀκολουθεῖ)

